

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2016

1. VÝKONNÝ VÝBOR

Rok 2016 byl pro AKVŠ rokem **volebním**. Výkonný výbor (VV) se v lednu a únoru 2016 sešel ve svém původním složení a věnoval se zejména přípravám výroční konference a voleb. Na výroční konferenci (25. 2. 2016) byl zvolen **nový VV** ve složení (dle počtu hlasů): Mgr. Pavla Rygelová (VŠB-TUO), PhDr. Hana Landová, Ph.D (ČZU), Ing. Blanka Jankovská (UPa), Ing. Barbora Katolická (ZČU), Ing. Jiří Jirát, Ph.D. (VŠCHT), Mgr. Jan Kříž (MU), Ing. Jan Mach (VŠE), Ph.D., PhDr. Klára Rösslerová, Ph.D. (UK), PhDr. Marta Machytková (ČVUT). Náhradníkem se stala Mgr. Jana Horká (AMU). První jednání nového VV se konalo bezprostředně po skončení výroční konference. Na tomto jednání bylo zvoleno **vedení VV** ve složení: PhDr. Hana Landová, Ph.D (ČZU; předsedkyně), Ing. Blanka Jankovská (UPa; místopředsedkyně), PhDr. Marta Machytková (ČVUT; jednatelka).

V novém složení se VV sešel k řízení a organizaci činnosti AKVŠ vyplývající ze stanov sdružení a z plánu činnosti na rok 2016 celkem na **šesti zasedáních**. Dále se uskutečnily **dvě online porady** (za využití prostředí Adobe Connect). Další pracovní komunikace probíhala prostřednictvím **elektronické konference ASOCIACE**. Informace z jednotlivých zasedání VV byly zveřejňovány na **webových stránkách AKVŠ**¹. Do zabezpečené sekce byly pro kontaktní osoby členů AKVŠ umísťovány neveřejné materiály. Zároveň byla posílána **informovanost odborné komunity** prostřednictvím zpráv o blížících se jednáních VV i vystavených zápisech prostřednictvím konference VYSKA.

VV svolal **dvě porady ředitelů a vedoucích** vysokoškolských knihoven². Cílem obou setkání bylo zintenzivnit komunikaci mezi VV a zástupci knihoven členských univerzit a informovat je o aktuálním dění v AKVŠ, připravovaných akcích a aktivitách a získání zpětné vazby na činnost nově ustaveného VV. Velmi silným prvkem červnového jednání byla problematika nově vznikajícího licenčního centra CzechELib. Termín prosincového setkání (9. 12.) již byl přímo sladěn s následným jednáním k prvním etapám fungování tohoto licenčního centra. Dalšími důležitými body obou setkání byly otázky týkající se statistických výkazů o činnosti VŠ knihoven, přípravy či dopadu schválených novel klíčových legislativních dokumentů (autorský zákon, knihovní zákon, zákon o veřejných zakázkách), nové webové stránky AKVŠ a pochopitelně také další směřování AKVŠ, plánování činností na rok 2017 a významné odborné akce, které AKVŠ (spolu)pořádá.

V roce 2016 došlo také ke **změně v členské základně** Asociace. Dne 28. 4. 2016 ukončila Akademie výtvarných umění v Praze jménem pana rektora členství v AKVŠ.

2. HLAVNÍ AKTIVITY VV

VV zaměřil svou činnost především na okruhy problémů specifikované v *Plánu činnosti na rok 2016*. Klíčovými body se stal podíl zástupců VV AKVŠ a dalších expertů na **přípravě legislativních dokumentů**, které se činnosti knihoven bezprostředně dotýkají, zejm. novel zákona o veřejných zakázkách, autorského a knihovního zákona. Jednotlivé kroky byly v rámci časových možností daných legislativním procesem konzultovány se zástupci knihoven členských univerzit. V dubnu 2016 byl (s účinností od 1. října 2016) vyhlášen **zákon o veřejných zakázkách**. Předmětný zákon nově upravuje oblast zadávání veřejných zakázek a přináší významné změny týkající se postupů knihoven při nákupu knih a jiných informačních zdrojů

¹ <http://www.akvs.cz/>

² <http://www.akvs.cz/akce/setkani-reditelu-2016/>

do knihovních fondů. Důležitým ustanovením je § 30 (Výjimky pro podlimitní veřejné zakázky), který v písmenu h) obsahuje výjimku na nákup knih a jiných informačních zdrojů do knihovních fondů. V Poslanecké sněmovně PČR byl schválen návrh novely **Autorského zákona**. Snad i díky intervenci AKVŠ nebyly schváleny pozměňovací návrhy obsahující placení paušálu za přístroje určené ke zhotovování tiskových rozmnoženin za úplatu a navýšení odměn za půjčování. Novela **knihovního zákona** nebyla k datu zpracování této zprávy ještě schválena. Klíčovými body pro VŠ knihovny jsou v této novele případné změny v nastavení systému knihoven, změny podmínek poskytování MVS a pro vybrané knihovny i posunutí časové hranice v rámci definice historického fondu.

AKVŠ má dlouhodobě svého zástupce v **Ústřední knihovnické radě**³, je zapojena do příslušných pracovních skupin a podílela se tak i na přípravě *Koncepce rozvoje knihoven na období 2017 – 2020*, která byla

23. 11. 2016 schválena vládou⁴. Zástupci AKVŠ se pravidelně účastnili i jednání **Rady vysokých škol**.

I v roce 2016 probíhaly práce na inovaci systému **sběru statistických dat** souvisejících s činností VŠ knihoven. Od roku 2014 není v programu statistického zjišťování MŠMT statistický výkaz V 21-01 (*Roční výkaz o VŠ knihovně*). AKVŠ tento úkol převzala a nadále statistiky o VŠ knihovnách sleduje. Sběr dat za rok 2015 proběhl stejně jako v letech předchozích. Rok 2016 byl ve znamení intenzivní práce pracovní skupiny zaměřené právě na inovaci systému sběru statistických dat. Paralelně s převodem původního dotazníku do online prostředí probíhá i příprava nového dotazníku. Ten by zachovával klíčové položky z předchozích let – z důvodu zachování kontinuity a možnosti srovnání - ale zároveň by měl zohlednit nové aspekty činnosti VŠ knihoven, které v dosavadním dotazníku zachyceny nejsou. Postup byl průběžně konzultován v rámci užší pracovní skupiny a stejně tak i předkládán k připomínkám širší odborné komunity. Významnou zpětnou vazbou k tomuto tématu byly diskuse se zástupci vedení jednotlivých knihoven členských VŠ, které se - spíše než technických otázek sběru statistických dat – týkaly nastavení pravidel pro následné využití sebraných dat. Jedná se o téma, kterým se bude VV intenzivně zabývat v roce 2017.

Na jaře 2016 proběhla zásadní rekonstrukce **webových stránek AKVŠ**. Došlo k přechodu na nový redakční systém (WordPress) a byly uskutečněny kroky, které by měly do budoucna zásadně zjednodušit správu webu a souvisejících komunikačních kanálů.

V souladu se **Statutem Fondu podpory zahraničních cest AKVŠ (FPZC)** zorganizoval VV výběrové řízení na podporu realizace zahraničních cest knihovníků v roce 2016. Do výběrového řízení byla podána jedna přihláška – a to v kategorii B: Účast na konferenci. Projekt splnil formální náležitosti a postoupil do hodnocení. Projekt hodnotila pětičlenná komise schválená výroční konferencí dne 25. 2. 2016 ve složení: Ing. Blanka Jankovská – předsedkyně (UPa), Ing. Kateřina Koděrová (UJEP), PhDr. Klára Rösslerová, Ph.D. (UK), Mgr. Sylva Řehořová (ZČU), PhDr. Hana Vochozková (MU). Částka schválená pro rok 2016 činila 120 000 Kč. Na základě bodového hodnocení se komise rozhodla daný projekt podpořit, a to bez finančního krácení. Vzhledem k tomu, že po prvním kole výběrového řízení nebyly všechny prostředky vyčerpány, bylo vyhlášeno i kolo druhé (hodnotící komise zůstala stejná). Do 2. kola výběrového řízení byly podány čtyři přihlášky, z toho dvě

v kategorii A: Stáž v zahraniční instituci a dvě v kategorii B: Účast na konferenci. Dvě přihlášky byly doručeny ze stejné univerzity, do hodnocení byla přijata přihláška s dřívějším datem doručení. Tři projekty tedy splnily formální náležitosti a postoupily do hodnocení. Na základě rozhodnutí komise byl podpořen jeden projekt v plné výši a dva projekty s finančním krácením. Díky podpoře FPZC tak měla AKVŠ své reprezentanty na odborných akcích *Open Repositories 2016* a *ESSS - European Summer School for Scientometrics 2016*. Úspěšné uchazečky o finanční podporu stáže měly možnost navštívit *Cyprus University of Technology* a *University of Oslo Library + Oslo and Akershus University College of Applied Sciences*.

Mezinárodní spolupráce byla rozvíjena také na **zahraničních konferencích LILAC 2016, Open Repositories 2016, LIBER 2016 a ICOLC 2016**. Zprávy ze zahraničních cest byly zveřejněny na webových stránkách AKVŠ a zahraniční zkušenosti byly prezentovány na konferenci *Bibliotheca academica 2016* v Praze.

V roce 2016 vyvrcholily dlouhodobé přípravy konference **ECIL 2016**⁵, která se uskutečnila v Praze ve dnech 10. – 13. 10. 2016. AKVŠ byla hlavním organizátorem akce, s podporou agentury GUARANT International.

³ <http://ukr.knihovna.cz/>

⁴ <http://ukr.knihovna.cz/koncepce-rozvoje-knihoven-cr-na-leta-2017-2020/>

⁵ <http://ecil2016.ilconf.org/>

Průběh konference byl bezproblémový, zúčastnilo se jí 312 účastníků z 51 zemí světa. Zpětná vazba od účastníků byla velmi pozitivní a organizačnímu týmu složenému zejména z členů komise IVIG AKVŠ patří velký dík. Výraznou podporou akce byli i studenti - dobrovolníci z KISK FF MU a ÚISK FF UK. Několik zástupců českých VŠ knihoven mělo na konferenci příspěvek, reprezentovány byly i aktivity komise IVIG (Průzkum úrovně informační gramotnosti studentů VŠ, který pod záštitou AKVŠ proběhl v roce 2015). AKVŠ touto úspěšnou akcí udělala další krok v zapojení se do mezinárodní komunity věnující se tématice rozvoje informační gramotnosti. Z kontaktů navázaných na ECIL 2016 vzešlo několik pozvání na další odborné akce – do USA a do Německa.

Další zahraniční aktivity se odvíjely od **členství AKVŠ v mezinárodních organizacích**. V roce 2016 byla klíčovou akcí *45. výroční konference LIBER* (29. 6. – 1. 7. 2016) v Helsinkách, jejímž mottem bylo *Libraries Opening Paths to Knowledge*.⁶ Konference přinesla řadu inspirativních podnětů pro činnost AKVŠ i pro jednotlivé vysokoškolské knihovny. Kromě členství v organizaci **LIBER**⁷ je AKVŠ od roku 2015 i členem⁸ organizace **SPARC Europe**⁹. Obě členství jsou pro AKVŠ klíčová a díky nim je velmi dobře nastavena mezinárodní spolupráce a zapojení českých VŠ mj. do aktivit na podporu otevřeného přístupu a otevřené vědy.

3. BIBLIOTHECA ACADEMICA 2016

Ve spolupráci s Ústřední knihovnou Univerzity Karlovy byla ve dnech 8. a 9. 11. 2016 uspořádána konference ***Bibliotheca academica 2016***¹⁰. Hlavní téma konference Vysokoškolská knihovna: prostor pro inspiraci se odrazilo v prezentacích prvního konferenčního dne. Ty byly zaměřeny na prostory vysokoškolských knihoven a vybrané architektonické trendy. **Nejlépe hodnoceným** z hlediska zvoleného tématu se stal **příspěvek** Veroniky Šléglové: *Kypr – nová éra komunikace: marketing akademických knihoven a další inspirace* (průměrná známka 1,49). Druhé a třetí místo obsadily Lenka Bělohoubková: *Co si absolventi odnesou z knihovnických kurzů do praxe – setkání s Alison Head na LILAC 2016* (1,50) a Hana Landová: *Výzva jménem ECIL 2016* (1,52). **Nejlépe hodnoceným posterem** se stal *Open Repositories 2016* H. Kovářkové. Velmi kladně hodnocené a hojně navštívené byly i **dvě diskusní sekce** s tématy: „Podpora publikační činnosti na univerzitách“ a „Koncepce rozvoje knihovny“. Organizační tým opět shromáždil **zpětnou vazbu** od účastníků a jednotlivé komentáře a připomínky se bude snažit zohlednit při přípravě konference *Bibliotheca academica 2017*, která se bude konat **ve dnech 24. a 25. října 2017 na Mendelově univerzitě v Brně**.

Odborné akce pořádané v rámci jednotlivých klíčových aktivit jsou popsány v následující části této zprávy.

4. ČINNOST V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH KLÍČOVÝCH AKTIVIT DLE STRATEGICKÉHO PLÁNU 2016 – 2018

KLÍČOVÁ AKTIVITA 1:

Podpora otevřeného přístupu jako změny v komunikaci vědeckých výsledků

Garant za VV: Mgr. Pavla Rygelová

Realizace: Iniciativa otevřeného přístupu AKVŠ ČR

Iniciativa otevřeného přístupu AKVŠ ČR (Iniciativa OA) uspořádala seminář *Otevřené repozitáře 2016* (7. – 8. 6. 2016) a zapojila se prostřednictvím svých členů tradičně do mezinárodní propagační akce *Open Access Week* v týdnu 24. – 30. 10. 2016.

⁶ <http://liber2016.org/>

⁷ <http://libereurope.eu/>

⁸ <http://sparceurope.org/about/our-members/>

⁹ <http://sparceurope.org/>

¹⁰ <http://www.akvs.cz/akce/ba-2016/>

Téma semináře *Otevřené repozitáře 2016*¹¹, vyjádřené podtitulem *Otevřený přístup a etika publikování*, naplnily příspěvky o vydavatelských predátorech (Michael Komm, Fórum Věda žije) a kritériích kvality pro zařazení otevřeného časopisu do databáze DOAJ (Tereza Simandlová, UK) a také vydařená panelová diskuze, již se zúčastnili zástupci mladých vědců. Seminář hostil dva zahraniční příspěvky formou videokonferenčního hovoru. Stevan Harnad (Université du Québec à Montréal) prezentoval zelenou cestu otevřeného přístupu¹². Stuart Lewis a Pauline Ward (University of Edinburgh) představili datový repozitář a politiku otevřených dat na Edinburghské univerzitě¹³.

Open Access Week 2016 se soustředil kromě ústředního hesla *Open in Action* také na téma predátorů. Iniciativa OA připravila webovou stránku *Vím, kde publikuji*¹⁴ (českou verzi webu Think.Check.Submit¹⁵). Informace o proběhnutých akcích na univerzitách jsou dostupné na webu Open Access v ČR¹⁶.

Iniciativa OA pořádala dvě širší setkání členů iniciativy (19. 2. 2016 a 30. 9. 2016) a dvě pracovní schůzky užší pracovní skupiny (13. 5. 2016 a 5. 9. 2016), která připravila nové webové stránky Iniciativy OA¹⁷.

Byla navázána spolupráce se Studentskou komorou Rady vysokých škol v oblasti zvyšování kvality vědeckého publikování. Výsledkem spolupráce byla účast členky SK RVŠ v panelové diskusi na semináři *Otevřené repozitáře 2016* a naopak přednáška Ondřeje Fabiána (UTB) na konferenci *Doktorandi 2.0*.

Nadále pokračuje sledování aktivit organizace SPARC Europe¹⁸. Za Iniciativu OA vycestoval na zahraniční konferenci Ivan Masár (UTB ve Zlíně) na konferenci *Open Repositories 2016* (13. – 16. 6. 2016, Dublin, Irsko).

KLÍČOVÁ AKTIVITA 2:

Podpora vědy, výzkumu a vzdělávání

Garant za VV: Ing. Jiří Jirát

Ve spolupráci s NTK byl uspořádán seminář k bibliometrickému nástroji InCites (23. 11. 2016 v NTK). Seminář byl hodnocen jako velmi přínosný a úspěšný, významně přispěl ke sdílení zkušeností s využíváním a problémy implementace nástroje InCites a WoS Profiles na různých institucích. Přítomni byli i zástupci dodavatele (Clarivate Analytics) a organizátora konsorcia (KNAV) a bylo možné na místě probrat postup při řešení implementačních problémů. Více informací na: <http://akvs.cz/akce/pracovni-seminare-akvs-2016/incites/>

Zástupci VV - J. Jirát a B. Katolická - se zúčastnili podzimní konference ICOLC 2016, kde oznámili organizaci podzimní konference ICOLC 2017 v Praze. Organizátorem této konference bude CzechELib, ve spolupráci s AKVŠ a NK ČR.

J. Jirát a B. Katolická byli také součástí pracovní skupiny pro přípravu projektu CzechELib, který byl na konci r. 2016 úspěšně podán a spuštěn. Pracovní skupina se věnovala hlavně přípravě podkladů pro projektový záměr. Více: <https://www.czechelib.cz/>

KLÍČOVÁ AKTIVITA 3:

Podpora informačního vzdělávání

Garant za VV: Ing. Blanka Jankovská

Realizace: Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách (předsedkyně: Lenka Bělohoubková)

Komise v roce 2016 uspořádala pro odbornou veřejnost dva pracovní semináře a jeden celodenní odborný seminář, spolupracovala s českými i zahraničními partnerskými organizacemi (SDRUK, SKIP, ÚISK FF UK,

¹¹ <http://www.akvs.cz/komise-iniciativy/iniciativa-oa/seminar-or/>

¹² <http://hdl.handle.net/10084/111626>

¹³ <http://hdl.handle.net/10084/111632>

¹⁴ <http://vimkdepublikuji.cz/>

¹⁵ <http://thinkchecksubmit.org/>

¹⁶ <http://openaccess.cz/open-access-week/>

¹⁷ <http://openaccess.cz/>

¹⁸ <http://sparceurope.org/>

KISK FF MU - CEINVE, CILIP), členové komise propagovali její činnost na českých i zahraničních konferencích příspěvky (BA 2016, ECIL 2016, NASIV 2016), publikovali v odborných časopisech (Duha, Springer) a organizovali celorepublikový průzkum aktivit VŠ knihoven v oblasti informačního vzdělávání. Členové Komise byli také velmi aktivní v organizačním výboru European Conference on Information Literacy (ECIL 2016, 10. - 13. 10. 2016, Praha).

Komise uspořádala začátkem roku dva pracovní semináře: seminář „Zjišťování přínosů informačního vzdělávání pro studenty“ (Brno), a „Sociologická analýza dat z celorepublikového průzkumu stavu IG VŠ studentů“ (Praha). Druhý seminář byl určen pouze pro členy výzkumného týmu, neboť se na něm pracovalo s ostrými a neupravenými daty průzkumu.

V květnu až červnu proběhl celorepublikový průzkum aktivit VŠ knihoven v oblasti informačního vzdělávání. Jedná se o průzkum, který IVIG provádí pravidelně (v posledních dvanácti letech každé dva roky) již od roku 2002. Výsledky průzkumu byly prezentovány Hanou Landovou na VI. ročníku Národního semináře informačního vzdělávání (NASIV 2016) a budou publikovány v roce 2017.

14. ročník odborného semináře IVIG proběhl 22. 9. 2016 v Jinonicích s názvem „Blended Learning: dobrá praxe pro informační vzdělávání“, zahraničním hostem byl Harrie van den Meer (Amsterdam University of Applied Sciences, Library). Článek o semináři vyšel v časopise DUHA (<http://duha.mzk.cz/clanky/seminar-ivig-2016>).

Nejnáročnější celoroční aktivitou a zároveň velkým úspěchem Komise na mezinárodním poli byla organizace a aktivní účast na čtvrtém ročníku *European Conference on Information Literacy* (ECIL 2016, 10. - 13. 10. 2016, Praha).